

În legătură cu termenii pentru înția oară înregistrați într-un dicționar grec de asemenea importanță, trebuie semnalată împrejurarea că autorii *Suplimentului* n-au înțeles să se ocupe cîtși de puțin de documentele scrise în Linear B. Hotărîrea de a lăsa la o parte aceste texte, în așteptarea unui lexic întocmit de specialiști calificați, e desigur judicioasă, chiar dacă motivarea acestei hotărîri prin „îndoilele” care ar mai fi subsistînd, ni se spune, în privința „validității” descifrării propuse de Ventris-Chadwick, nu-i cea mai potrivită. O altă categorie de termeni introduși pentru înția oară într-un dicționar grec sînt latinismele oferite de inscripții și papiri — cele mai multe de origine militară sau administrativă. Numărul lor e de pe acum mare și fără îndoială va mai crește, pe măsura descoperirilor viitoare, înlesnind cunoașterea tot mai precisă a procesului de influențare reciprocă a celor două mari culturi din bazinul Mediteranei antice.

În încheiere, un instrument de lucru deosebit de prețios, care nu trebuie să lipsească din rafturile nici unei biblioteci de specialitate.

D. M. Pippidi

ANTHOLOGIA LYRICA GRAECA, ed. E. Diehl, fasc. 3, Iamborum Scriptorum, Editio stereotypa (editionis tertiae 1952), Teubner, Leipzig, 1964.

Această ediție a cunoscutei Antologii din iambografia greacă, întocmită de E. Diehl și amplificată de R. Beutler, se oprește, din punctul de vedere al introducerii unor noi fragmente papiriace și a bibliografiei citate, în pragul deceniului al 5-lea. De atunci au apărut noi ediții ale poemelor lui Arhiloh (Bonnard-Lasserre, *Les Belles Lettres*, 1958) și Hipponax (O. Masson, Klincksieck, 1962) îmbogățite cu fragmentele papiriace publicate în deceniul al 5-lea; lecțiunile, aranjamentul fragmentelor, propunerile de reconstituire a textului cuprinse în aceste din urmă ediții sînt îndrăznețe și sugestive. Textele îngrijite de Diehl și Beutler posedă în schimb calitatea lucrului filologic făcut sub pecetea desăvîrșitei onestități științifice.

Antologia (fasc. 3), care cuprinde numele cele mai reprezentative din domeniul iambografiei grecești, începe cu fragmente elegiace și iambice din opera lui Arhiloh și, trecînd peste puntea epocii clasice, ajunge pînă la meliambii lui Cercidas din Megalopolis (citată de Diogenes Laertius, VII, 76) și la acel alt de original *Banchet* (Δεῖπνον) atribuit poetului și cîntărețului Philoxenos din Leukade (cunoscut și sub numele de Philoxenos din Cithera, Diog. Laert., IV, 36 și Athenaios, XI, 467 d; XIV, 642 f, *passim*). În felul acesta *Antologia* înfățișează varietățile și posibilitățile de expresie lirică a metrelor iambice (sec. VII—III î.e.n.), oferind totodată și cîteva mostre din iambografia elenistică (Asclepiade din Samos, Apollonios, Phoinix din Colofon etc.). Nici creația populară nu este dată uitării. Cercetătorul are posibilitatea să urmărească influența crescîndă a iambilor populari asupra creației culte. Spre deosebire de tematica iambografiei vechi, axată îndeosebi pe satira socială și personală, iambografia secolilor IV—II î.e.n. înfierează vicii și slăbiciuni omenești (prostia, lăcomia, zgîrcenia etc.), amintînd de satira lui Menipp și de *Caracterele* lui Teofrast.

Aparatul critic este structurat pe două registre. Registrul superior (imprimat în italice) se referă în exclusivitate la știrile antice despre autor și textul imprimat. Registrul inferior, cu trimiteri la rînd, este variat. Alături de indicații bibliografice și critică de text, acest registru

oferă nenumărate paralelisme care ajută pe cercetător să îmbrățișeze aria lingvistică căreia îi aparține textul imprimat și, totodată, să-și dea seama de opțiunea editorului pentru o anumite lecțiune.

Până în prezent o asemenea antologie a iambografilor greci nu a mai fost editată. Aceasta este deci rațiunea pentru care s-a simțit nevoia reimprimării fasciculei 3 din *Anthologia Lyrica Graeca* (1952), Diehl-Beutler.

A. Piatkowski

Poetica pre-platonica: testimonianze e frammenti. A cura di GIULIANA LANATA (Biblioteca di Studi superiori. Filosofia antica, vol. XLIII). Firenze, „La Nuova Italia” Editrice, 1963. XVI + 306 p. in 16°.

Culegerea pregătită de Giuliana Lanata pentru colecția îngrijită de Rodolfo Mondolfo își propune să strângă laolaltă, traducându-le și comentându-le, mărturiile despre creația artistică în general și despre cea poetică în special, spicuite în operele scriitorilor greci din veacurile anterioare lui Platon. Cum era de așteptat, începe cu câteva versuri din Homer și Hesiod, pentru a continua cu fragmente din lirici (de la Alcman la Bacchilide), din filozofi (Xenofan, Heraclit, Empedocle), din tragici (Eschyl, Sofocle, Euripide), din sofiști (Protagoras, Gorgias, Hippias, Antifon), din istorici (Herodot, Hellanicos, Damastes, Tucidide), fără să mai vorbim de Democrit și de câțiva izolați ca Theagenes din Rhegion, Glaucos din Rhegion și Metrodor din Lampsac.

Oarecare surprindere trezește, în această ordine de idei, includerea lui Socrate printre gânditorii care ar fi profesat o doctrină originală despre artă. Din cele două texte prezentate cititorilor, unul provine din *Memorablele* lui Xenofon și înfățișează vederi comune diferitor gânditori și poeți dintr-o perioadă mai veche (arta-imitație ori apropierea dintre poezie și pictură, limpede formulată de Simonide), altă vreme cel de-al doilea e împrumutat *Apologiei* platonice, cuprinzând binecunoscutele aprecieri ale filozofului cu privire la natura inspirației poetice. Nu ni se explică însă, nici aci, nici în alt loc, întru cât aceste vederi sînt ale lui Socrate mai curînd decît ale elevului său, nici pentru ce — dacă lucrurile stau așa — în locul serbedelor rînduri din *Apologie*, nu ni s-au oferit frumoasele pagini din *Ion* ori din *Fedru*, unde purtătorul de cuvînt al lui Platon e de fiecare dată tot Socrate.

O oarecare inconsecvență mi se pare a vedea și în includerea în antologie a unor pagini din Herodot și a câtorva fragmente din Damastes, Hellanicos și Tucidide. În toate e vorba de păreri privitoare la vremea cînd au trăit Homer, Hesiod ori alți poeți, deci, în cel mai bun caz, de informații de istorie literară, nu de judecăți despre poezie și rostul ei, sau despre fenomenul artistic, în general. În schimb, lipsește un text atît de semnificativ ca recent descoperita inscripție din Paros (SEG XV 517), care ne-a păstrat legenda despre inițierea lui Arhiloh în tainele poeziei (un sugestiv „pendant” la inițierea lui Hesiod de Muzele Heliconului), pe lângă amănunte privitoare la cultul poetului în cetatea sa de baștină, perpetuat cel puțin pînă în epoca elenistică.

În aceeași ordine de idei, mi se pare surprinzătoare lipsa din culegere a oricărui crîmpei din Aristofan. Evident, se poate răspunde că autorul *Broaștelor* e un contemporan mai curînd decît un precursor al lui Platon. Același lucru se poate spune însă și despre Tucidide sau Gor-